

1. Shemot 3:16-17

לך וְאַסַּפְתָּ אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם ד' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְצִדְקָתוֹ וַיַּעֲקֹב לֵאמֹר פֶּקֶד פְּקַדְתִּי אֶתְכֶם וְאֵת הַעֲשׂוּי לְכֶם בְּמִצְרָיִם: וְאָמַר אֶעֱלֶה אֶתְכֶם מִצְרָיִם אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהֵאמְרִי וְהִפְרִזִי וְהִסְחִי וְהִיבֹסִי אֶל אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

Go gather the elders of Israel, and tell them: Hashem, Gd of your ancestors appeared to me, the Gd of Avraham, Yitzchak and Yaakov, saying, "I have recalled you and that which has been done to you in Egypt. And I have said: I will bring you up from the oppression of Egypt to the land of the Canaani, Chiti, Emori, P'rizi, Chivi and Yevusi, to the land flowing with milk and honey."

2. Shemot 6:6-9

לְכֹן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָנִי ד' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבָדְתָם וְגִאֲלְתִּי אֶתְכֶם בְּזִרְעוֹת נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדוּלִים: וְלִקַּחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אָנִי ד' אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם: וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יָדִי לְתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם וְלִיצְחָק וְלִיַּעֲקֹב וְנִתְמַתִּי אֹתָהּ לְכֶם מִוְרֶשֶׁה אָנִי ד': וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֹּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה:

Therefore, tell the Children of Israel, "I am Gd, and I will take you out from under the strain of Egypt, and I will rescue you from their labour, and I will redeem you with an outstretched arm and great judgments. And I will take you to Me as a nation, and I will be your Gd, and you will know that I am Hashem your Gd, who has taken you out from under the strain of Egypt. And I will bring you to the land, for which I have raised My hand to give it to Avraham, Yitzchak and Yaakov, and I will give it to you as an inheritance; I am Gd." And Moshe spoke thus to the Children of Israel, and they did not listen to Moshe, due to an abbreviated spirit and due to hard labour.

What is Geulah?

3. Prof. Donald Daniel Leslie, *Redemption*, Encyclopedia Judaica

The word "redeemer" and its related terms "redeem" and "redemption" appear in the Bible some 130 times and are derived from two Hebrew roots, *pdh* (פדה) and *g' /* (גאל)... *pdh* is the more general of the two, with cognates of related meaning in Akkadian, Arabic, and Ethiopic... *G' /* is more restricted in usage and does not appear to have cognates in other Semitic languages...

4. Daniel 1:8, Malachi 1:7, Ezra 2:62

וַיִּשְׂם דָּנִיֵּאל עַל לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפִתְבַּג הַמֶּלֶךְ...
מְגִישִׁים עַל מִזְבְּחֵי לֶחֶם מְגַאֵל...
וַיִּגְאֲלוּ מִן הַהִנָּה:

And Daniel put into his heart not to be *ga'al* with the patibaga of the king.
You serve upon My altar food that is *migo'al*...
And they were *go'alu* from the priesthood.

5. The Dead Sea Scrolls, The Temple Scroll, Yadin edition

וביום אשר יוציאו ממנו את המת יכבדו את הבית מכול תגאולת שמן ויין...
And on the day they will remove the corpse from there, they will sweep the house from all *tig'olet* of oil and wine...

6. Yeshayah 4:4, with Targum Yonatan

אם רחץ ד' את צאת בנות ציון
תרגום יונתן: תגאלת בנות ציון

If G-d would cleanse the filth (*tzo'ah*) of the daughters of Zion...

Targum Yonatan: The *tig'olet* of the daughters of Zion

7. Bereishit 48:16, Vayikra 25:24, Bamidbar 35:12, Ruth 3:12, Vayikra 27:31

הַמִּלְאָה הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע...
וּבְכָל אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם גָּאֵלָה תִתְּנֶנּוּ לְאֶרֶץ:
וְהָיוּ לְכֶם הָעָרִים לְמִקְלַט מְגַאֵל...
וְעַתָּה כִּי אֲמַנְתֶּם כִּי גָאֵל אֲנִכִּי וְגַם יֵשׁ גָּאֵל קְרוֹב מִמְּנִי:
וְאִם גָּאֵל יִגְאֵל אִישׁ מִמַּעֲשָׂרוֹ...

The *malach* who is *go'el* me from all harm...

And in all of the lands of your holdings, you shall give *geulah* to the land.

And the cities will be for you a refuge from the *go'el*...

And now, for in truth, I am a *go'el*, but there is a *go'el* closer than me.

And if one shall be *go'el*/his tithe...

8. Malbim, Beur haMilim to Yirmiyahu 31:10

כי פָּדָה ד' אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חֲזָק מִמֶּנּוּ: הפדיה היא ההצלה מצד הרחמים. והגאולה היא מצד הקורבה, שהגואל ימסור נפשו בעד קרובו וילחם בעדו, לא כן הפודה שיתן רק ממון פדיון נפשו..

"For He has *padah* Yaakov, and *go'al*/him from a hand stronger than his." *Pediyah* is saving because of mercy. *Geulah* is because of a relationship; the *go'el* gives his life for his relative and fights for him. Not so the *podeh*, who only gives money to redeem his life.

9. Prof. Donald Daniel Leslie, *Redemption*, Encyclopedia Judaica

The verb *pdh*, unlike *g'l*, indicates nothing about the relation of the agent to the object of redemption, which in the Bible is always either a person or another living being. Its usage does not differ in cultic activity from that of a normal commercial transaction. In both cases a person or an animal is released in return for money or an acceptable replacement (cf. Ex. 13:13; 34:20; Lev. 27:27; i Sam. 14:45 with Ex. 21:7-8; Lev. 19:20; Job 6:23)... *G'!*... is connected with family law and reflects the Israelite conception of the importance of preserving the solidarity of the clan. The *go'el* ("redeemer") is the next of kin who acts to maintain the vitality of his extended family group by preventing any breaches from occurring in it...

10. Shoftim 6:17

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם נָא מְצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עִמִּי:

And he said to him: Please, if I have found favour in your eyes, make for me a sign that you have spoken with me.

11. Rabbi Saadia Gaon, *Emunot v'Deiot*, Maamar 7

הבחינה על שני פנים, אחד מהם יכולת הבורא היכול על הדבר אם לא, וזה הוא האסור... והשני בחינת האדם ענינו אצל הבורא, היש לו אצלו מעלה יתירה אם לא, אחר שהוא מודה שהוא יכול על המעשה ההוא, וזה מותר כאשר אמר בגדעון

Testing is of two types. One is regarding the Creator's powers, whether or not He can do something, and this is the prohibited type... The second is a person's test of his position relative to the Creator, [to know] whether he has a certain standing with [the Creator] or not, acknowledging that [the Creator] can perform the particular deed. This is permitted, as is said regarding Gidon.

12. Rabbi Aryeh Levin, *איש צדיק היה*, pg. 91

פעמים רבות היה ידידו הפרופ' יו"ט ליפמן הלפרין ז"ל, ראש המחלקת לניאורולוגיה בביה"ח 'הדסה' משגר אליו חולי נפש ומבקשו כי יסייע בידם, ואכן הצליח רבי אריה בזה... לימים שאלו פרופ' הלפרין: "גלה לי מהו סודך, מה אתה אומר לאותם חולי נפש שאני מפנה אליך?" "אנוכי מקשיב להם בסבלנות." "או, הקשבה זו תרופה נפלאה היא, זהו כלל חשוב בתורת הנפש..." "אך איני מסתפק בהקשבה בלבד," אמר רבי אריה, "מגלה אני גם קורטוב של השתתפות והחולים מבחינים בכך..."

Many times, his friend Professor Yom Tov Lipman Halperin, Chief of Neurology at Hadassah Hospital, sent him people of ill spirit, asking him to help them. And Rabbi Aryeh did succeed with this... After some time, Professor Halperin asked him: "Reveal your secret to me; what do you tell those patients whom I send to you?" "I listen to them patiently." "Oh, listening is a wonderful treatment, this is an important principle in psychology..." "But I don't stop with listening alone," Rabbi Aryeh said. "I reveal to them a little bit of empathy, and the patients recognize that..."

The Makkot

13. Midrash, Mishnat Rabbi Eliezer 19

הביא עליהן מכת דם מפני שהשליכו אותן לניאור, לפיכך דן את המים אשר בנאור.

He brought blood upon them because they threw them into the river. Therefore, He judged the water in the Nile.

14. Midrash, Shemot Rabbah 10:4

למה הביא עליהם צפרדעים? מפני שהיו משעבדין בישראל ואומרים להן "הביאו לנו שקצים ורמשים", לפיכך הביא עליהן צפרדעים.
Why did He bring frogs upon them? Because they enslaved Israel, and told them, "Bring us creepy crawly creatures."
Therefore he brought frogs upon them.

15. Midrash, Mishnat Rabbi Eliezer 19

כנים למה. לפי שהיו אומ' לישראל, יכבדו חוצות ושווקים, לפיכך נהפך עפרם לכנים...
מפני מה הביא עליהן ערוב. מפני כשביטלו הלבנים, אמרו, הואיל ואין להן מלאכה להתעסק בה, יגדלו את בנינו...
מפני מה הביא עליהן הקב"ה מכת דבר. מפני שכשאבדו תינוקות שלהן, אמרו, הואיל ואין להן מלאכה, ירעו את בהמתינו, שנ' "ובכל עבודה בשדה."

מפני מה הביא עליהן הקב"ה מכת שחין? מפני שכשאבדה בהמתן, אמרו, הואיל ואין להן מלאכה להתעסק בה, יחמו לנו חמין ומרצאות.
Why lice? Because they told Israel to sweep the streets and markets, therefore their dust turned to lice...

Why did He bring *arov* upon them? Because when there were no more bricks, they said, "Since they have no work to do, let them raise our children"...

Why did Gd bring the plague of *dever* upon them? Because when their children were lost, they said, "Since they have no work to do, let them herd our animals," as it says, "And in all work in the field."

Why did Gd bring the plague of boils upon them? Because when their animals were lost, they said, "Since they have no work to do, let them heat up our hot water and bathhouses."

16. Rabbi Baruch Weintraub, *The Call of Blood*, Toronto Torah 7:18 (Vaera 5776)

The main goal of the first plague, then, was not only to cause the Egyptians inconvenience and pain; more important was that it forced the Egyptians into admitting their own deeds. Therefore, everything became full of blood; when water, an ingredient found in everything, became blood, it spoke volumes to the Egyptians: Your economy, your society, yourselves, are soaked with blood, are built upon blood. The blood called, and the Egyptians could no longer turn a deaf ear.

Kiddush

17. Talmud, Pesachim 117b

וצריך שיזכיר יציאת מצרים בקידוש היום כתיב הכא "למען תזכר את יום" וכתוב התם "זכור את יום השבת לקדשו".
And one must mention the departure from Egypt in Kiddush. Here it says, "So that you will remember the day," and there it says, "Remember the day of Shabbat, to sanctify it."

18. Rabbi Avraham Ibn Ezra, as cited in Aruch haShulchan Orach Chaim 271:27

האבן עזרא כתב כפשוטו דשבת עצמו הוא זכר למעשה בראשית, ושבתת העבד בשבת הוי זכר ליציאת מצרים, ודבר זה מפורש בדברות האחרונות [דברים ה, יד] "למען ינוח עבדך ואמתך כמוך וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו'".

The Ibn Ezra, though, wrote simply that Shabbat itself is a memorial to the acts of Creation, and that the requirement of having one's slave rest is in memory of the departure from Egypt. This is explicit in the Torah's phrasing in its second recording of the ten commandments: "So that your male and female slaves may rest, as you do, and you shall remember that you were a slave in the land of Egypt."

19. Rabbeinu Yaakov, Tur Orach Chaim 271

אפשר לומר שהשבת תחלה למקראי קדש, שהם זכר ליציאת מצרים. והרמב"ן כתב שהשבת עצמו זכר ליציאת מצרים, כי בעבור היות יציאת מצרים מורה על אלוק קדמון מחדש חפץ ויכול... השבת זכר ליציאת מצרים ויציאת מצרים זכר לשבת, כי יזכרנו בו ויאמרו כי הד' מחדש בכל זמן אותות ומופתים ועושה הכל ברצונו, כי הוא אשר ברא את הכל במעשה בראשית...

One could say that Shabbat is the first of the days when sanctity is pronounced, which are in memory of the departure from Egypt.

And Ramban wrote that Shabbat itself is a memorial for the departure from Egypt, for the departure from Egypt taught of a Gd who was first, who created, who desires and is capable... Shabbat is a memorial for the departure from Egypt and the departure from Egypt is a memorial for Shabbat, for one will remember [the departure from Egypt] on that day, saying that Hashem created signs and wonders at all times, and does everything He wills, for He is the one who created everything in the deeds of Bereishit...

20. Rabbi Yoel Sirkis, Bach to Orach Chaim 271 זכר

ושמעתי ממהר"ם שיש במדרש לפי שבמצרים עבדו בהם ישראל בפרך, ופר"ך בא"ת ב"ש וג"ל שהם מלאכות ארבעים חסר אחת, וכשנגאלו ממצרים הזהירם על השבת לשבות מאותם ל"ט מלאכות.

And I heard from the Maharam that there is a midrash that because Egypt made Israel work with פרך, and using א"ת א"ת the word פרך becomes וגל, which represents 39 *melachot*, and when they were redeemed from Egypt He commanded them regarding Shabbat, to cease those 39 *melachot*.

21. Rabbi Yechiel Michel Epstein, Aruch haShulchan Orach Chaim 242:1

אף על גב דשבת הוא זכר למעשה בראשית... וא"כ היא שייך לכל ברואי עולם, ואינה דומה למועדים שהם זכר ליציאת מצרים שאין לשארי האומות שייכות בזה שהם לא יצאו ממצרים, אבל במעשה בראשית כולם נבראו, מ"מ לא נתן הקב"ה קדושת השבת רק לישראל בלבד...

Even though Shabbat commemorates the deeds of Bereishit... And if so, it should be relevant for all creations. The status of Shabbat is different from the status of the holidays, which are memorials to the departure from Egypt and are not relevant for the nations which did not leave Egypt. All of them were created in the deeds of Bereishit. Despite that, Gd only gave the sanctity of Shabbat to Israel...

Review questions

- What are four differences between what Hashem tells Moshe to tell the Jews in Shemot 3 and Shemot 6?
- What are four examples of the Torah's גואלים who display a relationship with the one who is נגאל?
- How is Gd's role as a Goel evident in the *makkot*?
- How is Shabbat "the first of the holy convocations, commemorating the departure from Egypt"?